

Een gelukkig toeval - ik wist voordien nog niets af over het bestaan van het tijdschrift "De Plate" - gaf mij de gelegenheid een goed gedocumenteerde uiteenzetting te lezen betreffende fotograaf LEBON. (1) Daar mijn familie deze aangelegenheid een zekere alhoewel bescheiden rol gespeeld heeft en mede dank zij het relaas van mijn nu bijna zesentachtigjarige moeder is het mij mogelijk enkele aanvullende details te verstrekken en de door u zelf aangehaalde tekorten bij te vullen. Aldus hoop ik wat bij te dragen tot de "petite histoire" van Oostende en tevens een stuk familiale kroniek en autobiografie te schetsen.

Om het onderwerp te lokaliseren verwijs ik naar het gebouw gelegen Vlaanderenstraat 44 waar de gevel boven de verdwenen bazar ongeschonden bewaard is gebleven en het appartementsgebouw Montfleuri in de Van Iseghemlaan 34-36 waar vroeger fotografie en aquarium ondergebracht waren. Wie evenwel bij laag water op het strand kuiert zal rechtover de Louisastraat bovenaan de glooiing van de dijk het uiteinde van de buis ontwaren waarlangs het water uit de zee gepompt werd.

De Fransman Ferdinand (of Louis) Lebon vestigde zich te Oostende en huwde er een Brugse dame Emilie Deceuninck (niet Amélie Heuninck). De zoon Gaston (of Emile) trad in het huwelijk met Rosa Guillon en had geen kinderen. De dochter Lucie huwde Jules Soustre en als enige zoon werd Lucien geboren. Daar Gaston in België geboren was, kon hij, wat hij ook heeft gedaan, de staat van Belg gemakkelijk verwerven.

Een andere familie heeft haar geschiedenis verweven met die van de Lebons. Mijn grootvader, Arthur Sweetlove, van Engelse afkomst zoals de naam laat vermoeden en pasteibakker van beroep, is in contact gekomen met Monsieur Lebon, die altijd zo werd aangesproken en die hem de fotografie aanleerde. Uit het huwelijk van Arthur Sweetlove en Elisabeth Vanduyvenboden sproten twee kinderen voort : de zoon Georges en de dochter Lucie.

De verhouding tussen beide families was meer dan die van werkgever tot werknemer. Zo werd Lucie Lebon meteen van mijn moeder die de voornaam Lucie kreeg. Mijn grootvader werd getuige bij het huwelijk van Mademoiselle Lebon met Jules Soustre. Op mijn gaande foto n°1 zijn de volgende personen afgebeeld :

1e rij : getuige Arthur Sweetlove, zoon Gaston Lebon, de bruid, vader Lebon;
2e rij : een getuige, vader Soustre, de bruidegom, moeder Lebon, een getuige.

De Lebons hebben 's winters steeds in Frankrijk verbleven. De bazar was dan gesloten en mijn grootvader hield de fotografie open. Aan genoemde samenwerking kwam echter een voorbarig einde, daar mijn grootvader reeds in 1908 - hij was 57 jaar - overleed, zodat mijn grootmoeder achterbleef met twee weesjes. Zij moest als naaister in haar onderhoud voorzien en hield 's zomers de kas van de bazar. Daar troonde inmiddels "Madame Lebon" als bazin, later opgevolgd door "Madame Soustre". Niet alleen tijdens de winter maar ook binst de Eerste Wereldoorlog vertoefde de familie Lebon in Frankrijk. Men kan zich de hachelijke toestand van mijn grootmoeder indenken, op wie als alleenstaande vrouw de narigheden van de oorlog in het bezet gebied, het onbekende lot van de gemobiliseerde zoon en de onbeheerd achtergebleven eigendommen van de Lebons een bijna ondragelijke druk uitoefenden. Gelukkiglijk kwam na de oorlog alles waar op zijn pootjes terecht.

FOTOGRAAF LEBON

Het huwelijk Soustre - Lebon

Studio met huisnummer 36 in de Van Iseghemlaan.

Het laboratorium van fotograaf Lebon langs de Louisastraat.

Daar ik als jonge knaap meermaals met mijn ouders zowel in de bazar als in de fotografie ben binnen gegaan wil ik over beide gebouwen nog even uitweiden en zo-
doende er de verdere geschiedenis van schetsen.

Langs weerszijden van de winkel en achteraan waren togen opgesteld. De ruimte was verder gevuld met glazen kasten waarin de koopwaar tentoongesteld was. De prentkaarten hingen aan meterhoge rollen en de ondeugende jongen kon aan de verleiding niet weerstaan daaraan te trekken zodat de ganse reeks doordraaide. Strandgerief, waaronder visnetten en vliegers, opgevulde dieren zoals schildpadden waren er te zien. Ik herinner mij de glazen bollen waarin het sneeuwde op het kursaal wanneer je ze omdraaide. Als specialiteit waren er dozen in allerlei vormen en die versierd waren met de meest diverse soorten schelpen. Op het sluitings-
uur werd een ophaaldeur bijna zo breed als de winkel uit de kelder naar omhoog gehesen en kwam er nog zo'n half gevaarte van boven naar beneden. Een afdruk van een gekleurde foto van de "Industrie Ostendaise" verscheen in "De Plate" op blz. 80/93. Zoals door u vermeld kwam er een einde aan de bazar in 1930, de inboedel verhuisde naar de Van Iseghemlaan en de winkel met aanhorigheden werd verhuurd aan Destrooper en Cie.

Van het aquarium kan ik geen persoonlijke herinneringen opdiepen. Toch ben ik blij uit het familie-archief bijgaande foto n° 2 te kunnen reproduceren. Daarop zien we de tijdens de oorlog 1914-1918 door bombardementen geteisterde lichtbakken met als achtergrond de gevel van de studio waarop duidelijk het huisnummer (36) te bespeuren is. De dames zijn mijn grootmoeder, mijn moeder omringd door hun twee vriendinnen Deman.

Wat nu nog onze aandacht opeist is de fotografie-zaak gevestigd in een ge-
bouwte dat meer geleek op een barak. Op foto n° 3 (een echte Lebonfoto) ziet men mijn grootvader tussen twee helpers en ook het gedeeltelijk glazen dak, want er kon slechts gefotografeerd worden bij zonlicht desnoods afgeschermd met gordijnen. De foto laat ons kijken in de Louisastraat tot aan de "Grote Markt".

De tegen de muur van het nabijgelegen huis opgerichte constructie verschilde niet veel van wat mij als knaap is bijgebleven. In deze studio werd ik voor het eerst in mijn "blote flikker" op het geitevelletje geplaatst vóór de enorme bruine kast met peer en zwarte doek. En wie onder de andere Oostendenaars herinnert er zich niet de andere requisieten en decors zoals de zee, het prieel, de Sint-Bernardus-hond, de strandcabine met trapje, de hogé rieten strandzetel, de ezel, het mandje van de luchtballon, enz... ?

Na de Tweede Wereldoorlog heeft Monsieur Gaston de fotostudio verhuurd aan Alfons Vilain. Langs de straatzijde worden een reeks winkels gebouwd : één op de hoek van de Louisastraat, daarna de overdekte doorgang naar de fotografie, vervolgens twee winkels zonder woning en een met woning aanleunend bij de nabije gebuur. Gaston Lebon verkocht er 's zomers de restantjes van de afgeschafte bazar in de Vlaanderenstraat.

Nog later werd het ganse complex verkocht , afgebroken en vervangen door een flatgebouw. Aldus verrees de residentie Montfleuri met op het gelijkvloers een apo-
t-ek (34), een winkel (34A), de toegang tot de appartementen (36) en nog twee win-
kels (36A en 36B). Dit was het einde van de Lebon-historie te Oostende.

Gaston sleet zijn laatste levensjaren te Cannes en zijn zuster Lucie is gestorven te Parijs.

juli 1983
André VANDENAUWEELE

(1) Zie N. HOSTYN : Fotograaf Lebon in : "De Plate" ; jg. 1980, p. 92-95, 123-126
en 153-154.